

Vyrovňovací opatření využívaná pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (žáci se zdravotním/sociálním znevýhodněním) – podíl škol (v %)

Vyrovňovací opatření	Podíl
Poskytování individuální podpory v rámci výuky	92,1
Využívání doporučení poradenských služeb školy a školského poradenského zařízení	83,0
Individuální vzdělávací plány	68,1
Využívání (speciálně) pedagogických metod a postupů	64,8
Služby asistenta pedagoga	47,7

Naproti tomu ze zjištění ČŠI při realizované hospitační činnosti vyplynulo, že nejčastějším podpůrným/vyrovňovacím opatřením uplatněným u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je poskytování individuální podpory v rámci výuky (60,4 %). Individuální vzdělávací plány inspektoři identifikovali ve 43 % hospitovaných hodin a využití speciálních metod, forem, postupů a prostředků vzdělávání bylo zjištěno v 11,4 % hospitovaných vyučovacích hodin. Ostatní podpůrná a vyrovňovací opatření dle výše uvedených tabulek mají méně než 10% četnost, žádnou z nabízených podpor nezaznamenali inspektoři v 25,1 % případů.

Velkou pozornost věnovala ČŠI problematice podpory žáků s využitím asistentů pedagoga.

Ve školním roce 2015/2016 byl v hospitovaných hodinách přítomen asistent pedagoga u 14,1 % žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a osobní asistent u 2,4 % těchto žáků. Ředitelé těchto škol udávají jako realizované podpůrné vzdělávání podporu asistenta (asistentů) pedagoga u žáků se zdravotním postižením v 72,9 % škol a podporu asistenta (asistentů) pedagoga u žáků se zdravotním/sociálním znevýhodněním v 47,7 % škol.

Z hospitační činnosti vyplynulo, že asistenti pedagoga nepodporovali ve výuce výhradně žáka, ke kterému byli přiděleni, ale věnovali se i dalším žákům se SVP a žákům intaktním, aniž by tím podporovaného žáka omezovali. Na druhé straně v hodinách, kde neprobíhala potřebná kooperace mezi učitelem a asistentem pedagoga, se učitelé v převážné míře věnovali pouze žákům intaktním a na asistentovi pedagoga nevhodně přenechávali zodpovědnost za vzdělávání žáka se SVP. V 97,8 % sledované výuky bylo zjištěno, že asistent pedagoga ve vyučovací hodině vhodně podporoval samostatnost žáka. Negativním zjištěním bylo, že 4,9 % asistentů pedagoga plně či ve významné míře zpracovávalo individuální vzdělávací plán, což přesahovalo jejich kompetence (za zpracování IVP zodpovídá ředitel školy dle doporučení ŠPZ).

Z dat uvedených v následujících tabulkách vyplývá, že asistent pedagoga plní celou řadu úkolů ve výuce i mimo vyučovací hodinu, a to v rámci své přímé i nepřímé činnosti. Vzhledem k tomu, že výčet těchto činností je uveden shodně asistenty i pedagogy, je zřejmé, že pracovní pozice asistenta pedagoga je v českém školství (zejména s ohledem na principy společného vzdělávání) nezastupitelná.

Nejčastější činnosti AP ve vyučování – podíl asistentů (v %)

Činnosti ve výuce	Podíl
Podpora soustředěnosti žáka na plnění zadaných úkolů	87,6
Poskytování zpětné vazby žákovi na jeho dílčí výkony v hodině	79,5
Doplňování (vysvětlování) výkladu učitele	69,2
Technická pomoc při vypracovávání úkolů žáka	61,6
Technická pomoc při záznamu poznámek žáka z výkladu	54,6